

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد یزد

بررسی عوامل مؤثر در رعایت حجاب دانش آموزان دختر

مدارس راهنمایی تحصیلی شهرستان یزد

استاد محترم :

.....

تهیه و تنظیم :

.....

.....

www.kandooocn.com

بسمه تعالی

مقدمه

هیچ چیز نبود، جز دیکتاتوری وحشی، او که می‌خواست با سرنیزه، پرده از اندام عفاف براندازد. هر چند می‌دانست زنان این خاک، سپاهیان آموزش دیده در اصالت فاطمه اند و مردان را قامت غیرت فروز ریخته است و تبر ابراهیم، هنوز هم سبز می‌درخشد، وطن را به سود خنده های نامتناهی شیطان فروخت و آزادی را در «نماد مسلمانی» هم محکوم کرد.

بانوی ایران، تا آن زمان پشت پرچین حجب و حیا، دامن پاک خود را گسترانیده بود تا گل های خوش آب و رنگی که سر به زانویش نهاده بودند، با لالایی هر قصه‌ی آسمانی بیارامند.

اما، چشم هایی که پشت حریر نقاب، اعتماد خود را از زاویه‌ی نورانی تری می‌نگریست، دانست که باید تحمیل عریانی را گریه کند و گیسوانی که در امنیت حریم حجاب، بافته‌های محبویت و لطافت بود، باید در کوچه بازار هر نگاه آلوده رها می‌شد.

و اینک زنان ایرانی که همواره از چشمه‌ی حیا آب می‌نوشیدند و چادر عفت بر سر می‌کردند باید در برابر تیرهای زهرآلود نگاه نامحرمان، بدون حجاب ظاهر شوند و چه سخت است تصور مرواریدی صدف!

دژخیم، پا در پوتین ابلهانه ترین تفکرات تجددگرایی، بر جاده‌های شرافت ایران زمین گام بر می‌داشت تا چشم‌های خودبین استعمار را به روی شرف خود ساخته‌ی ایرانی بدراند، تا لکه‌دار کند دامان عفت ایرانی را و به خاک بکشاند عصمت عفاف را.

اما تاریخ به یاد می‌آورد استقامت ایرانی را، ایستادگی غیرت را! تاریخ می‌بالد به سرزمین زنان عفیف؛ زنانی که سیاهی چادرهایشان با خون عفتشان آمیخت و حجابشان حفظ ماند تا پیش دردانه‌ی رسول اکرم (ص)، فاطمه‌ی زهرا (س) روسپید شوند.

ای زن، به تو از فاطمه این گونه خطاب است

ارزنده ترین زینت زن حفظ حجاب است

پوشش زن در اسلام این است که زن در معاشرت خود با مردان بدن خود را بپوشاند و به جلوه‌گری و خودنمایی نپردازد.

در جامعه‌ای که زن را نه با معیارهای انسانی، بلکه با معیارهای زنانگی می‌سنجند، زن در حکم یک کالا است و با او مانند یک کالا رفتار می‌شود. شگفت است که هر گاه از

پوشش و سادگی اسلامی به میان می‌آید، مخالفان که غالباً یا شیفتگان ناآگاه غربند، یا پادوهای مزدور سرمایه داری مصرفی، زبان به سخنرایی می‌گشایند که شما می‌خواهید

زن را از حضور فعال در جامعه محروم کنید و او در خانه محبوس سازید و شما شخصیت زن را جدی نگرفته و نیمی از جمعیت کشور را از صحنه‌ی کار اجتماعی

بیرون رانده اید.

* فرهنگ برهنگی و برهنگی فرهنگی - غلامعلی حداد عادل.

در پاسخ باید گفت اتفاقاً چون در تفکر اسلامی زن باید به عنوان یک انسان به صورتی بسیار جدی وارد اجتماع شود، لازم است دست از تجمل و خودنمایی بردارد. لازمی اجتماعی بودن این است که فرد کمتر به خود پردازد و خود را هم چون قطره‌ای در دریای جامعه غرق کند.

آری؛ حجاب در حقیقت طهارت باطنی و اقتدار معنوی زن است که در قالب لباس و چادری ساده تجلی می‌کند، تا از چشم هوس بازان و نامحرمان به دور باشد. همانگونه که گنج گران قیمت را در زیر خاک پنهان می‌کنند تا نصیب رهنان نشود، زن نیز باید گنجینه‌ی نهاد خویش را در کمال سادگی ارائه دهد و طهارت و تقوای باطنی را که مایه‌ی باروری درخت خانواده است برای همسر و فرزندان خود در پوشش خاکی ساده یعنی «حجاب» حفظ نماید. حجاب زن اگر چه تأکید شریعت است اما در روان شناسی عام امروزی مورد توجه همه‌ی جوامع می‌باشد؛ یعنی همگان اعتراف دارند که حجاب برای سلامت هم مرد و هم زن ضروری است؛ به ویژه تنها راه برون رفت از ناامنی‌های اخلاقی و اجتماعی زنان را رویکردی دوباره به حجاب می‌دانند.

این جاست که وجود زنانی چون حضرت زهرا (س) و زینب کبری و حضرت مریم، در فرهنگ جوامع بشری، به عنوان الگوی پاکی طهارت، غیرت و شجاعت، حضوری دوباره می‌یابند.

جهان محتاج روی پاک زهراست دل هر پاک، سینه چاک زهراست
زنی که قدر گنج خویش داند کلید گنج او در خاک زهراست

بنابراین، حجاب، ایمنی بخش زنان و سلاح تیز میدان علیه دشمنان، خیمه‌ی
طهارت و پاکی‌ها برای تربیت فرزندان صالح و با ایمان، استحکام پیوند خانوادگی،
استواری اجتماع و مایه‌ی آرامش روح و روان می‌باشد.

گل عفاف، در بوستان حجاب می‌روید و حجاب قلعه‌ای برای پاسداری از «گوهر
عفاف» است.

هدف کلی :

بررسی عوامل مؤثر در رعایت حجاب دانش آموزان دختر

مدارس راهنمایی تحصیلی شهرستان یزد

پیشینه تحقیق

الف - مطالعه تحقیقات انجام شده در زمینه حجاب دانش آموزان مدارس:

در زمینه بررسی وضعیت حجاب دانش آموزان مدارس دخترانه تاکنون می توان به تحقیقی که توسط دفتر مشاوره و تحقیق وزارت آموزش و پرورش در سال ۱۳۷۰ تحت عنوان "بررسی علل گرایش یا عدم گرایش به حجاب در میان دختران شهر تهران" در مناطق ششگانه ۵، ۴، ۱۱، ۱۴، ۱۸ انجام شده است اشاره نمود.

نمونه مورد بررسی این تحقیق شامل ۵۳۷ نفر دانش آموز دختر مقطع راهنمایی و متوسطه می باشد که از این تعداد با توجه به ملاکهای انتخاب شده ۱۴۵ نفر حذف و در مجموع تعداد پرسشنامه های قابل بررسی به ۳۹۲ مورد رسید از این تعداد ۱۸۶ پرسشنامه توسط دانش آموزان دختر مقطع راهنمایی و ۲۰۶ مورد توسط دانش آموزان مقطع متوسطه تکمیل شده و جهت تجزیه و تحلیل نتایج بدست آمده از این تحقیق از روش آمار توصیفی استفاده گردیده است.

نتایج حاصله از این تحقیق نشان میدهد که :

اکثریت دانش آموزان گرایش به رعایت حجاب دارند اما علت عدم رعایت کامل حجاب می تواند ناشی از عواملی چون عدم آگاهی نسبت به حدود شرعی عکس العمل

در مقابل فشارهای موجود در سطح جامعه در زمینه حجاب، الگوهای نامناسب در جامعه و نیازهایی چون توجه و ... میباشد و همچنین گرایش به حجاب در بین دانش آموزان مقطع راهنمایی بیش از دانش آموزان مقطع دبیرستانی است.

در این تحقیق میزان تحصیلات پدران دانش آموزانی که دارای گرایش به حجاب هستند بیشتر در حد زیر دیپلم بوده اما تحصیلات پدران دانش آموزانی که عدم گرایش به حجاب نشان می دهند در حد دیپلم و فوق دیپلم می باشد و میزان تحصیلات مادران دانش آموزانی که دارای گرایش به حجاب هستند در حد خواندن و نوشتن بوده اما تحصیلات مادران دانش آموزانی که عدم گرایش به حجاب نشان میدهند در حد دیپلم و فوق دیپلم می باشد.

بیشترین مخالفت دانش آموزانی که گرایش به حجاب ندارند مربوط است به چادر و معتقدند که چادر دست و پاگیر است در این مورد $44/7\%$ دانش آموزان موافق با حجاب نیز نظر موافق داده اند ولی اکثر دانش آموزان موافق و مخالف حجاب، مخالف آن هستند که چادر سر کردن نوعی توهین به شخصیت زن است.

نوع خانواده و اقوام در نحوه پوشش دانش آموزان بسیار موثر است به خصوص دانش آموزانی که در مقطع راهنمایی تحصیل می کنند و از نظر نوع محل مسکونی خانوادهها ملاحظه می گردد که درصد بیشتری از خانواده هایی که دانش آموزان آنها عدم گرایش به حجاب دارند در منازل آپارتمانی زندگی می کنند یکی از عوامل مهم زدگی دانش آموزان از حجاب رفتار نامناسب افراد باحجاب است و برخورد تحقیرآمیز یا احترام آمیز

مردم جامعه با زنان باحجاب و بدحجاب در گرایش یا عدم گرایش دانش آموزان به حجاب موثر است.

دانش آموزان موافق حجاب حدود ۴۰٪ بیشتر از دانش آموزان مخالف حجاب بر این عقیده اند که حجاب لازم است چون فرمان خدا و پیشوایان دین است و موجب خوشبختی انسان در آخرت است همچنین اکثر دانش آموزان حجاب و رعایت آنرا به دلیل آنکه فرمان خداوند می باشد پذیرفته اند و کمتر نسبت به علل فرهنگی یا سیاسی آن آگاهی دارند و حتی گرایش نشان می دهند پیروی از مدیکی از عوامل مؤثر در گرایش دانش آموزان به بدحجابی است و احساس زیبایی در انتخاب یا عدم انتخاب از نظر دانش آموزان مهم است.

هر چه سن دانش آموزان موافق حجاب بیشتر شده در عقیده خود راسخ تر شده اند و بر عکس دانش آموزان مخالف حجاب هر چه سنشان بیشتر شده تزلزل بیشتری در عقاید نشان می دهند.

بنابراین با توجه به مقایسه نتایج به دست آمده از این تحقیق و تحقیقی که در تیرماه ۷۳ بر روی ۳۰۰ نفر از دانش آموزان دختر پایه اول، دوم، سوم و چهارم دبیرستانهای دخترانه شهرستان یزد انجام شد میتوان نتیجه گرفت که در هر دو تحقیق عواملی چون وضعیت مطلوب ظاهری دانش آموزان، میزان تحصیلات در حد عادی مادران، عدم پیروی از مد و مدگرایی، برخورد مناسب اطرافیان با افراد با حجاب و بدحجاب، برخورد منطقی و برنامه ریزی صحیح مسئولین مدرسه در اجرای امر حجاب افزایش

شناخت دانش آموزان نسبت به دلایل رعایت و میزان رعایت حجاب افراد خانواده در رعایت حجاب دانش آموزان مؤثر می باشد.

در مورد تفاوت های این دو تحقیق می توان اظهار داشت که در این تحقیق میزان تحصیلات پدر عاملی مؤثر در رعایت حجاب فرزندان بوده در حالیکه در تحقیق حاضر این عامل تأثیر چندانی در رعایت حجاب نداشته است و همچنین تفاوت دیگری که مشاهده میگردد مربوط به نظرات دانش آموزان در مورد مناسبترین نوع پوشش برای زنان در جامعه می باشد که در این تحقیق اکثراً معتقد به پوشش مانتو و شلوار و مقنعه بوده در حالیکه در تحقیق حاضر اکثراً هر دو پوشش چادر مانتو شلوار و مقنعه را مناسب می دانند.

www.kandoo.cn.com

www.kandoo.cn.com

www.kandoo.cn.com

بررسی حجاب از دیدگاه اسلام

پیش از این که استنباط خود را در این باره ذکر کنیم، لازم است یک نکته را یادآوری می‌کنیم، آن نکته این است که معنای «لغوی» حجاب که در عصر ما این کلمه برای پوشش زن معروف شده است، چیست؟

کلمه‌ی «حجاب» هم به معنی پوشیدن است و هم به معنی پرده و حاجب. بیشتر استعمالش به معنی پرده است. این کلمه از آن جهت مفهوم پوشش می‌دهد که پرده وسیله‌ی پوشش است و شاید بتوان گفت که به حسب اصل لغت هر پوششی حجاب نیست، آن پوششی حجاب نامیده می‌شود که از طریق پشت پرده واقع شدن، صورت گیرد. در قرآن کریم در داستان سلیمان غروب خورشید را این طور توصیف می‌کند: حتی تورات بالحجاب؛ یعنی تا آن وقتی که خورشید در پشت پرده مخفی شد. پرده‌ی حاجز میان قلب و شکم را حجاب می‌نامند.

در دستوری که حضرت علی (ع) به مالک اشتر نوشته است، می‌فرماید: «در میان مردم باش، کمتر خود را درون خانه پنهان کن، حاجب و دربان تو را از مردم جدا نکند، بلکه خودت را در معرض ملاقات و تماس مردم قرار بده تا ضعیفان و بیچارگان بتوانند نیازمندی‌ها و شکایات خود را به گوش تو برسانند و تو نیز از جریان امور بی اطلاع نمانی».

* نهج البلاغه - نامه ۵۳.

* مسئله حجاب - استاد شهید مرتضی مطهری.

ابن خلدون در مقدمه‌ی خویش فصلی دارد تحت عنوان :

«فی الحجاب کیف يقع فی الدول و انه يعظم عندالهرم» ، در این فصل بیان می کند

که حکومت ها در بدو تشکیل میان خود و مردم حائل و فاصله ای قرار نمی دهند ولی

تدریجاً حائل و پرده ی میان حاکم و مردم ضخیم تر می شود تا بالاخره عواقب ناگواری

به وجود می آورد.

ابن خلدون کلمه‌ی حجاب را به معنی پرده و حائل نه «پوشش» به کار برده است.

استعمال کلمه‌ی حجاب در مورد پوشش زن یک اصطلاح نسبتاً جدید است، در قدیم و

مخصوصاً در اصطلاح فقها کلمه‌ی «ستر» که به معنی پوشش است به کار رفته است.

فقها چه در کتاب الصلاه و چه در کتاب النکاح که معترض این مطلب شده اند کلمه‌ی

ستر را به کار برده اند نه کلمه‌ی حجاب را.

بهتر این بود که این کلمه عوض نمی شد و ما همیشه کلمه ی پوشش را به کار

می بردیم زیرا چنان چه گفتیم معنی شایع لغت «حجاب» پرده است و اگر در مورد

پوشش به کار برده می شود به اعتبار پشت پرده واقع شدن زن است و همین امر موجب

شده است که عده‌ی زیادی گمان کنند که اسلام خواسته است زن همیشه پشت پرده

باشد و بیرون نرود.

وظیفه‌ی پوشش که اسلام برای زنان مقرر کرده است به این معنی نیست که از

خانه بیرون نروند. زندانی و حبس کردن زن در اسلام مطرح نیست. در برخی از

کشورهای قدیم مثل ایران قدیم و هند چنین چیزهایی وجود داشته است ولی در اسلام

وجود ندارد. پوشش زن در اسلام این است که زن در معاشرت خود با مردان بدن خود را بپوشاند و به جلوه‌گری و خودنمایی نپردازد.

آیات مربوطه همین معنی را تکرار می‌کند و فتوای فقها هم مزید و مؤید همین مطلب است و ما حدود این پوشش را با استفاده از قرآن و منابع سنت ذکر خواهیم کرد. در آیات مربوطه «لغت حجاب» به کار نگرفته است. آیاتی که در این باره هست چه در سوره‌ی نور و چه در سوره‌ی احزاب حدود پوشش و تماس های زن و مرد را ذکر کرده است، بدون آن که کلمه‌ی حجاب به کار رفته باشد. آیه‌ای که در آن کلمه «حجاب» به کار رفته مربوط است به زنان پیامبر که در قرآن کریم درباره‌ی آنها دستورات خاصی وارد شده است.

اولین آیه خطاب به زنان پیامبر با این جمله آغاز میشود: «شما با سایر زنان فرق دارید»؛ اسلام عنایت خاصی داشته است که زنان پیغمبر چه در زمان حیات آن حضرت و چه از وفات ایشان در خانه‌های خود بمانند و در این جهت بیشتر منظورهای اجتماعی و سیاسی در کار بوده است. قرآن صریحاً می‌گوید: «در خانه‌های خود بمانید» اسلام می‌خواسته است «امهات المؤمنین» که خواه ناخواه احترام زیادی در بین مسلمانان داشته‌اند از احترام خود سوء استفاده نکنند و احیاناً ابزار استفاده عناصر خودخواه و ماجراجو در مسائل سیاسی و اجتماعی واقع نشوند و چنانکه می‌دانیم یکی از آنها یعنی عایشه که از این دستور تخلف کرد ماجراهای سیاسی ناگواری برای جهان اسلام به وجود آورد. او همیشه اظهار تأسف می‌کرد و می‌گفت دوست داشتم فرزندان زیادی از پیامبر داشتم و می‌مردند اما به چنین ماجرابایی دست نمی‌زدم.

سرّ این که زنان پیامبر ممنوع شدند از این که بعد از آن حضرت با شخص دیگری ازدواج کنند همین است؛ یعنی شوهر بعدی از شهرت و احترام زنش سوء استفاده می‌کرد و ماجراها می‌آفرید بنابراین اگر درباره‌ی زنان پیامبر دستور اکیدتر و شدیدتری وجود داشته باشد بدین جهت است.

به هر حال آیه‌ای که در آن آیه کلمه‌ی «حجاب» به کار رفته آیه ۵۲ سوره احزاب است که می‌فرماید: «اگر از آن متاع و کالای مورد نیازی مطالبه می‌کنید از پشت پرده از آنها بخواهید».

در اصطلاح تاریخ و حدیث اسلامی هر جا نام «آیه حجاب» آمده است مثلاً گفته شده قبل از نزول آیه حجاب چنان بود و بعد از نزول آیه حجاب چنین شد، مقصود آیه این است که مربوط به زنان پیامبر است.

مفهوم و ابعاد حجاب در قرآن

حجاب در لغت به معنای مانع، پرده و پوشش آمده است. استعمال این کلمه، بیشتر به معنی پرده است. این کلمه از آن جهت مفهوم پوشش می‌دهد که پرده، وسیله‌ی پوشش است، ولی هر پوششی حجاب نیست؛ بلکه آن پوششی حجاب نامیده می‌شود که از طریق پشت پرده واقع شدن صورت گیرد.

حجاب، به معنای پوشش اسلامی بانوان، دارای دو بعد ایجابی و سلبی است. بعد ایجابی آن، وجوب پوشش بدن و بعد سلبی آن، حرام بودن خودنمایی به نامحرم است؛ و این دو بعد باید در کنار یکدیگر باشد تا حجاب اسلامی محقق شود؛ گاهی ممکن است بعد اول باشد، ولی بعد دوم نباشد، در این صورت نمی‌توان گفت که حجاب اسلامی محقق شده است.

اگر به معنای عام، هر نوع پوشش و مانع از وصول به گناه را حجاب بنامیم، حجاب می‌تواند اقسام و انواع متفاوتی داشته باشد. یکی نوع آن حجاب ذهنی، فکری و روحی است؛ مثلاً اعتقاد به معارف اسلامی، مانند توحید و نبوت، از مصادیق حجاب ذهنی، فکری و روحی صحیح است که می‌تواند از لغزش‌ها و گناههای روحی و فکری، مثل کفر و شرک جلوگیری نماید.^۴

علاوه بر این، در قرآن از انواع دیگر حجاب که در رفتار خارجی انسان تجلی می‌کند، نام برده شده است؛ مثل حجاب و پوشش در نگاه که مردان و زنان در مواجهه با نامحرم به آن توصیه شده‌اند.

* قرآن و مقام زن - سیدعلی کمالی.

هدف و فلسفه حجاب

هدف اصلی تشریح احکام در اسلام، قرب به خداوند است که به وسیله‌ی تزکیه‌ی

نفس و تقوا به دست می‌آید:

ان اکر مکم عندالله أتقاکم (حجرات: ۱۳) « بزرگوار و با افتخارترین شما نزد خدا
باتقواترین شماست.

هوالذی بعث فی الامیین رسولاً منهم یتلوا علیهم آیاته و یزکیهم و یعلمهم الکتاب
و الحکمه و إن کانوا من قبل لفی ضلال مبین؛

اوست خدایی که میان عرب امی (قومی که خواندن و نوشتن هم نمی‌دانستند)

پیغمبری بزرگوار از همان قوم برانگیخت، تا بر آنان وحی خدا را تلاوت کند و آنها را
(از لوث جهل و اخلاق زشت) پاک سازد و کتاب سماوی و حکمت الهی بیاموزد؛ با
آنکه پیش از این، همه در ورطه‌ی جهالت و گمراهی بودند.

از قرآن کریم استفاده میشود که هدف از تشریح حکم الهی، وجوب حجاب

اسلامی، دستیابی به تزکیه‌ی نفس، طهارت، عفت و پاکدامنی است. آیاتی همچون:

قل للمؤمنین یغضوا من أبصارهم و یحفظوا فروجهم ذلک أزکی لهم؛ ای رسول ما،

مردان مؤمن را بگو تا چشم‌ها را از نگاه ناروا بپوشند و فروج و اندامشان را محفوظ
دارند. که این بر پاکیزگی جسم و جان ایشان اصلح است.

حجاب چشم

قل للمؤمنین یغضوا من أبصارهم (نور؛ ۳۰) ای رسول ما به مردان مؤمن بگو تا چشم ها را از نگاه ناروا بپوشند.

قل للمؤمنات یغضن من أبصارهن (نور: ۳۱) ای رسول به زنان مؤمن بگو تا چشم ها را از نگاه ناروا بپوشند.

حجاب در گفتار

نوع دیگر حجاب و پوشش قرآنی، حجاب گفتاری زنان در مقابل نامحرم است:
فلاتخضعن بالقول فیطمع الذی فی قلبه مرض (احزاب؛ ۳۲) پس زنهار نازک و نرم با مردان سخن نگویند؛ مبادا آنکه دلش بیمار هوا و هوس است به طمع افتد.

حجاب رفتاری

نوع دیگر حجاب و پوشش قرآنی، حجاب رفتاری زنان در مقابل نامحرم است. به زنان دستور داده شده است به گونه ای راه نروند که با نشان دادن زینت های خود باعث جلب توجه نامحرم شوند.

و لا یضربن بأرجلهن لیعلم ما یخفین من زینتهن (نور؛ ۳۱) و آنطور پای به زمین نزنند که خلخال و زیور پنهان پاهایشان معلوم شود.

از مجموع مباحث طرح شده به روشنی استفاده می‌شود که مراد از حجاب اسلامی، پوشش و حریم قایل شدن در معاشرت زنان با مردان نامحرم در انحصار مختلف رفتار، مثل نحوه‌ی پوشش، نگاه، حرف زدن و راه رفتن است.

بنابراین، حجاب و پوشش زن نیز به منزله‌ی یک حاجب و مانع در مقابل افراد نامحرم است که قصد نفوذ و تصرف در حریم ناموس دیگران را دارند. همین مفهوم منع و امتناع در ریشه‌ی لغوی عفت نیز وجود دارد؛

حجاب و عفت

دو واژه‌ی «حجاب» و «عفت» در اصل معنای منع و امتناع مشترک‌اند. تفاوتی که بین منع و بازداری حجاب و عفت است. تفاوت بین ظاهر و باطن است؛ یعنی منع و بازداری در حجاب مربوط به ظاهر است، ولی منع و بازداری در عفت، مربوط به باطن و درون است؛ چون عفت یک حالت درونی است، ولی با توجه به این که تأثیر ظاهر بر باطن و تأثیر باطن بر ظاهر، یکی از ویژگی‌های عمومی انسان است؛ بنابراین، بین حجاب و پوشش ظاهری و عفت و بازداری باطنی انسان، تأثیر و تأثر متقابل است؛ بدین ترتیب که هر چه حجاب و پوشش ظاهری بیشتر و بهتر باشد، این نوع حجاب در تقویت و پرورش روحیه‌ی باطنی و درونی عفت، تأثیر بیشتری دارد؛ و بالعکس هر چه عفت درونی و باطنی بیشتر باشد باعث حجاب و پوشش ظاهری بیشتر و بهتر در مواجهه با نامحرم می‌گردد.

اهمیت و ضرورت تحقیق

اگر پاکدامنی را گوهری بدانیم، با هزار چشم باید مراقبش باشیم. اگر رشته‌ی مروارید را در کمد و صندوق نگذارند و در آن را محکم نبندند، گم می‌شود. اگر در مقابل پنجره‌ی خانه، توری نزنند از نیش پشه‌ها و مزاحمت مگس‌ها در امان نخواهند بود.

«حجاب» وسیله‌ای برای پیشگیری از نیش‌ها و آسیب‌هاست.

وقتی شما راه ورود پشه را می‌بندید، خود را «مصون» ساخته‌اید نه «محدود» و نه «زندانی»!

حجاب نه زندان بلکه قلعه است. آنان که حجاب را بر می‌گزینند، می‌خواهند «گوهر عفاف» خود را از تاراج، مصون نگه‌دارند. این کار را با اختیار و انگیزه انجام می‌دهند و برگزینش خود هم می‌بالند؛ چون راهی می‌پویند که به ایمنی خودشان و حفظ سرمایه‌شان منتهی شود.

بانوان با حجاب، قلعه‌نشینانی برخوردار از سرمایه و گوهر عفاف‌اند که برای «صیانت» خود از دستبرد مهاجمان، به «دژ حجاب» پناهنده شده‌اند.

«عفاف» هم گوهری درونی است هم جلوه‌ای بیرونی.

پوششی که اسلام برای دختران مقرر کرده است به این منظور نیست که جلوی فعالیت‌های اجتماعی آنان را بگیرد و از خانه بیرون نروند. پوشش دخترها در اسلام، این است که دختر در معاشرت خود با پسران، بدن خود را به جر صورت و دست‌ها بپوشاند و به جلوه‌گری و خودنمایی نپردازد.

حقیقت این است که در مسئله‌ی پوشش که در روابط دختران و پسران در جامعه

به عنوان یک عامل مؤثر مطرح است، یک پرسش جدی پیش روی ماست:

آیا برای خود دختر بهتر است که پوشیده در اجتماع ظاهر شود یا نه؟

آیا با توجه به احساسات و کششی که دختر و پسر به یکدیگر دارند و با آسیب

پذیری جدی عاطفی و محدود بودن قدرت طبیعی دخترها در دفاع از خویش و حریم

خویش، باید هر پسری حق داشته باشد که از هر دختری در هر محلی حداکثر استفاده را

ببرد؟ چرا مردان باید آزاد باشند تا هم چون کالا به زن بنگرند؟ آیا همین نگرش نیست

که نظام خانواده را در غرب متزلزل کرده است؟

اسلام با وضع نمودن نوعی مقررات برای پوشش، حفظ سلامت جسم و جان فرد

و روح جامعه را تضمین کرده است. به این ترتیب حجاب زن، حقیقتاً مصونیت بخش و

پاسدار حریم اوست، مگر نه این که: «هر آن چه دیده بیند، دل کند یاد».

در آیین اسلام، پسران فقط در موقعی که تشکیل خانواده دادند و آگاهانه انتخاب

کردند و مسئولیت پذیرفتند، در کانون گرم خانواده است که می‌توانند با همسر قانونی

خود پیوند کامیابی برقرار کنند، قبل از آن، نباید فکر و ذهن هیچ دختر یا پسر جوانی به

این موضوع مشغول باشد و مانع فکر و تحصیل و کارهای زندگی او و دیگران شود.

در جامعه‌ی اسلامی هر نوع کامجویی بدون قبول مسئولیت یا کامیابی هیجانی و

بدون تعقل و تفکر و انتخاب، ناپسند شمرده می‌شود؛ اصلی که اتفاقاً به تازگی در روان

شناسی جدید غرب نیز به صورت جدی مطرح شده و مورد توجه قرار گرفته است.

پس می توان گفت که اسلام، نه تنها به دختران و پسران جوان به چشم موجوداتی خطرناک که باید محدود شوند، می نگرد، بلکه حتی غریزه ی جنسی را نیز در راه تشکیل خانواده و استمرار نسل و آرامش و شادابی یعنی بهداشت روانی فرد و جامعه به کار می گیرد. جوان سرشار از استعدادهاست و غرایز مختلف او همگی نیرومندند، کدام انسان خردمندی می پذیرد که تمامی این غرایز، در پای غریزه ی جنسی قربانی شوند؟

اگر بپذیریم که آزادی روابط دختر و پسر، بهداشت روانی آنها و کل جامعه را به خطر می اندازد و انضباط اخلاقی آنها و کل جامعه را مختل می سازد، ناگزیر باید به سطحی از محدودسازی روابط، تن در دهیم؛ محدودیت هایی که برای افراد سالم جامعه یک انتخاب عاقلانه اند و برای بیماران هوس، یک اجبار، تا نتوانند آزادانه از دیگران بهره کشی کنند و روح و جسم دیگران را بیازارند.

اولین فایده های این روش، امنیت فضای خانواده و اجتماع، ارتقای موقعیت زنان و دختران و شکوفایی استعدادهای مختلف نوجوانان و جوانان می باشد که مهم ترین نشانه های «بهداشت روانی» یک جامعه محسوب می شوند که زمینه ی لازم برای تولیدات فکری و صنعتی و توسعه ی ابعاد مادی و معنوی جامعه است.

احتیاط ها و توصیه های دین اسلام مبنی بر دور نگه داشتن و فاصله داشتن دختران و پسران نامحرم از یکدیگر و حفظ حجاب و پوشش مناسب صرفاً به خاطر حفظ سلامت روحی اجتماع و پاکی خانواده و عزت و شرف و تعالی و رشد و پیشرفت جوانان در همه ی امور زندگی از جمله تحصیل می باشد.

روح جوان فوق العاده تحریک پذیر است و یافته های روان شناسی نشان می دهند که توسل به خودنمایی و خودآرایی بیشتر در بین دختران رواج دارد. علت بیشتر بودن پوشش قانونی دختران در جامعه و فرهنگ ما، منع کامجویی جنسی از آنان است که قطعاً به دوام بیشتر کانون خانواده و رشد شخصیت خود دختران منجر خواهد شد.

دختر و پسری که قبل از ازدواج، عقیقانه تر زیسته اند و ازدواجشان نخستین تجربه ی آنها در هر گونه رابطه ی جنسی است، خوش بخت زندگی می کنند. پس در واقع دختران با رعایت حدود پوشش به سلامت زندگی آینده ی خود کمک کرده اند.

آیا پوشش دختران مانع رشد آنها نیست؟

پوشش مطلوب اسلام برای دختر مانع هیچگونه فعالیت فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی نیست. آن چه موجب به هم ریختگی جامعه و فلج شدن نیروهای فعال جامعه می گردد، آلوده شدن محیط کار و تحصیل و ... با آزاد گذاشتن خودنمایی های دختران در محیط های عمومی است.

اگر در محیط های تحصیلی، دختران بدن خود را بپوشانند، بهتر درس می خوانند، فکر می کنند و به امور شخصی خود می پردازند و راه هر گونه التهاب و انحراف فکری را بر خود می بندند.

به تجربه ثابت شده در هر محیطی که در آن، رفت و آمد کمتری میان دو جنس مخالف بوده و پوشش صحیح و حریم خصوصی افراد رعایت شده، در آنجا پسران و دختران هم احساس آرامش بیشتری داشته اند و در کار و تحصیل هم موفق تر بوده اند.

بی حجابی و عوارض مخرب آن

دشمنان اسلام پس از بررسیهای طولانی، راه و نقشه و روشهای گوناگونی برای نابودکردن تدریجی اسلامی و مسلمانان ترسیم نموده اند. یکی از مهمترین راههای شیطانی که بدین منظور به کار گرفته اند، دعوت به فساد و بی حجابی است که زیر پوشش شعارهای جلوه دار و ماسکهای قلبی و تبلیغات باطل، از آن ترویج می کنند. مثلاً بنام هنر از فساد تبلیغ می کنند و به اسم پیشرفت، مردم را به گناه می کشانند و به عنوان تمدن و با اسم آزادی خواهی، آنان را به هرزگی، و بی بند و باری و اعمال زشت دعوت می نمایند. متأسفانه بسیاری از زنان و مردان مسلمان، در برابر این شعارها فریب خورده و به دنبال این سخنان مسموم که ذلت و بدبختی برای آنان به بار می آورد، راه افتاده اند و با لباس ارزنده اسلامی و حجاب، مخالفت نموده و از آشیانه ایمان و شرف بیرون آمده و لباسهای بیگانگان را که از کشورهای بی دین شرق و غرب وارد میشود به تن کرده اند و حتی عده ای از مردم مسلمان هم با این تبلیغات سوء و زهرآلود فریب خورده تا حدی که زنان خویش را به بی حجابی وارد نموده اند که طبعاً این عمل خطرات وحشتناکی به همراه دارد و بدین ترتیب هدف استعمار و دشمنان اسلام تحقق می یابد و جامعه اسلامی را به گودال پستی سوق می دهند.

نمونه های بارز بی حجابی در به بار آوردن مفاسد اجتماعی و انحطاط جامعه

بی حجابی و سقط جنین: زن بدحجاب و یا بی حجاب بسیاری از اوقات تحت فشار جوانان بی پروا قرار گرفته و طعمه دست آنها می گردد و او را مورد تجاوز قرار

داده و شرافت و احترام او را از بین می‌برند. در نتیجه زن از راه نامشروع باردار، و برای این که راز آن عمل زشت و پلیدش فاش نشود ناچار می‌گردد جنین را سقط نماید. آمار کورتاژ در کشورهای غربی هولناک و روز به روز رو به افزایش است.

در لندن آمار سقط جنین از سال ۱۹۶۹ تا سال ۱۹۷۰ از ۵۰ هزار به ۸۳ هزار نفر رسیده است. در سال ۱۹۷۱ ۲۰۰ هزار نوشته شده است. این نسبت در فرانسه افزایش یافته که در هر ۲۰۰ نوزاد ۴۶ تا ۱۴۳ نفر آن سقط جنین بوده است.

بی‌حجابی و خودکشی: در کشورهایی که قانون حجاب رعایت نمی‌شود، افزایش روز افزون بیماریهای روانی به خوبی مشهود است. پرفسور سیمور هالک مدیر بخش روانی دانشگاه ویسکونسن می‌گوید: فقط در این دانشگاه سالانه بیش از ۸۰۰ دانشجوی به کلینیک بیماریهای روانی مراجعه می‌کنند.

توماس اکمبس می‌گوید: لذتهای جسمانی در اول کار به ما لبخند می‌زند ولی عاقبت نیش زهرآلود خود را در روح ما برده و هلاکمان می‌کند.

بنابر نوشته دیل کارنگی، روان‌شناس مشهور آمریکایی، در آلمان سالانه ده هزار نفر خودکشی کرده‌اند. در فرانسه سالانه ۳۵ هزار نفر دست به خودکشی زده‌اند. طبق آمار یونسکو در هر دقیقه یک نفر در آمریکا درصدد خودکشی بر می‌آید.

بنابراین نمایش گذاشتن اندام یا زیورهای خویش توسط زنان، نه تنها علامت یک بیماری درونی محسوب می‌شود بلکه بیماری‌زا نیز بوده و امراض روانی برای دیگران ایجاد خواهد نمود.

بی حجابی و تجاوزات جنسی: بعضی کوه فکران خیال می کنند که اگر فرهنگ برهنگی رواج پیدا کند کم کم موضوع به صورت عادی در می آید و دیگر افراد تحریک نمی شوند. از نظر جنسی شاید چنین باشد ولی عطش روحی با افزایش مناظر تحریک آمیز نه تنها کاهش نمی یابد بلکه بطور مدام افزایش خواهد یافت. طبق نوشته مجله آمریکایی نیوزویک هر سال دهها هزار کودک در اروپا مورد تجاوز جنسی و سوء استفاده های دیگر قرار می گیرند.

تنها در ترکیه که تعداد زیادی از مردم آن مسلمان هستند ولی فرهنگ غرب در آن گسترش پیدا کرده با آنکه طبق آمار شهربانی کل آن کشورها ۶۰۵ مرکز فحشاء رسمی وجود دارد، ۵۶۷ مرکز غیرقانونی فحشاء و تعداد زیادی زنان بدکاره مورد تعقیب قرار گرفته اند.

طبق آمارگیری در انگلستان، ۴۱٪ زنان ۱۶ تا ۳۰ ساله از اینکه احتمالاً مورد تجاوز قرار گیرند همیشه و بطور دائم نگران هستند. بیش از ۱۱٪ زنان انگلیسی معتقدند که بهر حال یک روزی از سال مورد تجاوز قرار خواهند گرفت. ۴٪ زنان از آذیرهای هشداردهنده و ۷٪ زنان کلاسهای آموزش دفاع از خود دیده اند.

این آمار به خوبی اثبات می کند که فرهنگ فساد و بی حجابی عامل تحریک و تجاوز به شمار می آید.

بیان مسئله

براساس آمارهای موجود در کشورهای مختلف دنیا امروزه نرخ رشد جمعیت جوان در یک کشور می تواند به عنوان سرمایه بالقوه به حساب آید. براساس تعاریف سازمانهای بین المللی نیروی فعال در هر کشوری را گروه سنی بین ۱۵ الی ۵۵ سال تشکیل می دهد. و به همین دلیل هر کشوری سعی دارد براساس اهداف مورد نظر در نوع حکومت خود بیشترین توجه را به نفع جوان معطوف دارد و با به کارگیری همه توان تلاش می کند که برای ادامه حیات اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، و... نسل فعال و پیرانرژی خود برنامه ریزی کند.

اما با توجه به روحیات طغیانگر دوران جوانی و نوجوانی معمولاً کشورها دچار معضلی به نام سرکشی و عصیان نسل جوان هستند که به انحاء گوناگون سعی دارند با سنت شکنی ها و قانون شکنیها حصار اجبار پذیرش قوانین اجتماعی را بشکنند و بنا به میل و سلیقه خود عمل کنند.

بنابراین با توجه به اینکه در جامعه اسلامی مسأله حجاب از نظر اعتقادی یکی از نقاط جدایی اسلام و سایر مکاتب مذهبی و فلسفی است و در نتیجه حذف حجاب ظاهری موجب نابودی فرهنگ حجاب می شود و زوال پوشش باعث اضمحلال روحیه مذهبی می گردد و همچنین عواقب ناشی از بدحجابی در برخی موارد موجب بروز مشکلات جبران ناپذیری برای دختران میشود در این تحقیق بر آن شدیم که به بررسی علل و عوامل مؤثر در رعایت حجاب دانش آموزان دختر مدارس راهنمایی تحصیلی در شهرستان یزد پردازیم. تا با شناخت علل و عوامل بدحجابی بتوان بوسیله راه حل های منطقی جهت برطرف نمودن پدیده بدحجابی که دامنگیر بعضی از دختران جوان می باشد

و یکی از معضلات جامعه اسلامی بشمار می آید اقدام نمود. لذا از جمله عواملی که در

این پژوهش مورد بررسی قرار گرفت عبارتند از:

۱- رعایت حجاب مسئولین مدرسه چه رابطه ای با حجاب دختران دارد؟

فرضیه ۱- رفتار مسئولین مدرسه با انتخاب نوع پوشش دختران رابطه دارد.

فرضیه ۲- اجرا امر به معروف و نهی از منکر در مدرسه با رعایت حجاب دختران رابطه

دارد.

۲- دوستان دختران چه رابطه ای با رعایت حجاب دختران دارند؟

فرضیه ۱- دخترانی که در مراسم مذهبی شرکت می کنند با حجاب ترند.

فرضیه ۲- دخترانی که دوستان با حجاب دارند در رعایت حجاب مقیدترند.

۳- وسایل ارتباط جمعی چه رابطه ای با رعایت حجاب دختران دارند؟

فرضیه ۱- مشاهده فیلم های تلوزیونی با حجاب دختران رابطه دارد.

فرضیه ۲- وجود ماهواره در منزل با بی حجابی دختران رابطه دارد.

۴- نقش والدین چه رابطه ای با حجاب دختران دارند؟

فرضیه ۱- برخورد والدین با رعایت حجاب دختران رابطه دارد.

فرضیه ۲- نوع پوشش افراد خانواده با حجاب دختران رابطه دارد.

۵- اوقات فراغت چه رابطه ای با بی حجابی دختران دارد؟

فرضیه ۱- دانش آموزانی که کتب مذهبی مطالعه می کنند حجاب بهتری دارند.

فرضیه ۲- دخترانی که در فعالیت های تربیتی شرکت می کنند بی حجابی در بین آنها

کمتر است.

تعاریف عملیاتی مفاهیم

بررسی عوامل مؤثر در رعایت حجاب دانش آموزان دختر مدارس راهنمایی تحصیلی در

شهرستان یزد

۱- حجاب

الف- معنای لغوی حجاب:

پوشش، ستر، حفاظت، پاسداری، مراقبت، مصون بودن

ب- تعریف حجاب:

در پژوهش حاضر منظور از حجاب پوششی می باشد که در اکثر کتب فقهی بصورت ذیل آمده است.

”حجاب عبارت است از وسیله پوشش و ایجاد مانعی کامل و صحیح از مشخص بودن جاهایی از بدن مرد و زن که شرع مقدس آنرا بطور مشخص و حرام دانسته و یا بعضاً از نظر عرف عقیدتی و اخلاقی پیدا بودن آن صحیح نمی باشد.

ج- حد و حدود حجاب

در این پژوهش منظور از حد و حدود حجاب حدودی است که در رساله امام خمینی بدین مضمون آمده است.

واجب است تمام بدن زن به جزء قرص صورت و دستها تا میچ از نامحرم پوشیده شود و لباس مذکور اگر مقدار واجب را بپوشاند مانع ندارد ولی پوشیدن چادر بهتر است و از لباسهایی که توجه نامحرم را جلب کند باید اجتناب شود.

د- ملاکهای تشخیصی بدحجابی

در این تحقیق دانش آموز بدحجاب فردی است که در رفتارش پس از سه مرتبه تذکر ۵۰٪ از ملاکهای زیر مشاهده گردد و همچنین وی بدون دلیل به بحث و مجادله و دلیل

تراشی بپردازد.

۱- بیرون گذاشتن روی سر

۲- پوشیدن شلوار کوتاه و جوراب نازک

۳- پوشیدن چادر نازک

۴- استفاده از کفشهای جلب کننده از نظر مدل و رنگ

۵- پوشیدن مانتو و مقنعه های نامناسب از نظر مدل و رنگ

۶- آرایش صورت حتی به شکل خفیف آن

۷- استفاده از زینت آلات بصورت آشکارا

۸- داشتن حرکات خاص جلب کننده به هنگام راه رفتن

۹- داشتن ناخنهای بلند لاک زده

۱۰- استفاده از عطر

روش پژوهش

الف- جامعه آماری؛ عبارتست از دانش آموزان دختر مدارس راهنمایی ناحیه ۲ شهرستان یزد که ۵۰۰۰ نفر می باشند.

ب- گروه نمونه و روش نمونه گیری؛

جمعیت نمونه ۳۰۰ نفر می باشند که به روش سهمیه ای از دانش آموزان مدارس راهنمایی حضرت سیدالشهداء، چمران، پاسداران، نجمه، ام البنین، شهید دهقان انتخاب شده اند.

ج- ابزار اندازه گیری؛

استفاده از پرسشنامه بسته.

www.kandoo.cn.com

www.kandoo.cn.com

www.kandoo.cn.com

منابع

- اشارات، ماهنامه‌ی ادبی مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما، دی ۱۳۸۳، شماره‌ی ۶۸.
- مجله‌ی «حدیث زندگی»، مقالات ویژه‌ی عفاف، شماره ۲، مرداد ۱۳۸۱.
- خودنمایی و جلوه‌گری «روانشناسی نوجوان» نوشته‌ی محمد حسین حق‌جو.
- «حجاب» نوشته‌ی مرتضی مطهری
- «قرآن و مقام زن» نوشته‌ی استاد سید علی کمالی.
- فرهنگ برهنگی و برهنگی فرهنگی، نوشته‌ی دکتر غلامعلی حداد عادل.
- «زن از منظر اسلام» نوشته‌ی فریده خمینی و فاطمه جعفری ورامینی.
- «برای ریحانه» رهنمودهایی برای دختران جوان، نوشته‌ی محمود اکبری.
- طرح پژوهشی اداره کل آموزش و پرورش یزد (شورای تحقیقات) - تیرماه ۷۳.